

Vi innehar F-skatt

Norralla Fiskevårdsförening

Vår referens: Peter Hallgren

Er referens: Magnus Flink

Biotoprestaurering i Lötån - Norrala FVF

Ett projekt finansierat av Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen

Bra Miljöval

FISKEVÅRDSTJÄNST
PETER HALLGREN AB

På uppdrag av Norrala Fiskevårdsförening

Rapport 2024:10

Titel/projekt: Biotoprestaurering i Lötån - Norrala FVF
Uppdragsgivare/beställare: Norrala Fiskevårdsförening, Magnus Flink
Rapportansvarig och foton: Peter Hallgren
Finansiering: Naturskyddsföreningens miljöfond- Bra Miljöval

Fiskevårdstjänst Peter Hallgren AB
Hagavägen 2C
826 75 Ljusne
Tele: 070 3361412
E post: hallgren@fiskevardstjanst.se
Hemsida: www.fiskevardstjanst.se

FISKEVÅRDSTJÄNST
PETER HALLGREN AB

Biotoprestaurering i Lötån 2024

I följande rapport redovisas den biotoprestaurering som Fiskevårdstjänst Peter Hallgren AB genomfört i Lötån 2024. Arbetet gjordes på uppdrag- och tillsammans med Norrala Fiskevårdsförening i ett projekt finansierat av Naturskyddsföreningens miljöfond Bra Miljöval. Rapporten kan därmed ses som en slutrapport på detta projekt.

Bakgrund

Lötån (Norralaåns ARO-47) är ett kustmynnande vattendrag med mynning i Bottenhavet vid Söderhamn. Vattendraget är helt oreglerat med höga värden för många havsvandrande fiskarter- men tyvärr rensat via dikningsföretag och andra ingrepp från flottningsepoken. För att Lötån på sikt ska kunna uppnå sin fulla potential har nu fiskeförvaltaren Norrala Fiskevårdsförening inlett ett restaureringsarbete. Detta är baserat på Fiskevårdstjänsts ”Restaureringsplan Lötån” från 2022.

Åtgärdsredovisning

De fysiska åtgärderna i Lötån har föregåtts av vissa förberedande arbeten:

- Elprovfisken i två lokaler (2021 och 2022) för att utreda befintliga fisktätheter och fiskartsammansättning. Arter som fångades var öring (låga tätheter), abborre, gädda, lake, mört, stensimpa. Fullständiga resultat kan ses i elfiskeregistret [Statistik provfiske i vattendrag \(slu.se\)](https://statistik.provfiske.se)
- Beställning av arkeologisk utredning och kulturmiljöunderlag som tagits fram av Stigfinnaren Arkeologi och kulturhistoria AB. I rapporten (”Lötån i Vågbro”- Elise Hovanta och Niklas Groop) har det bl.a. pekats ut vilka kulturhistoriska lämningar som inte bör röras under åtgärderna.
- Länsstyrelse- och markägarkontakter mm för insamlande av medgivande för att genomföra de fysiska åtgärderna (via MB 11:12).
- Kontakt- och beställning av ledningsanvisningar via Ledningskollen och Geomatikk.

Åtgärderna genomfördes i första hand med en 15 tons bandgrävare under tiden 3-26 juni och innefattade:

- Konventionell biotoprestaurering med befintligt material längs en 150 m lång sträcka av huvudfåran i anslutning till Vågbrobron. Start- stopp SWEREF 99 TM = N 6801042, E 610487 - N 6800921, E 610559.
- Öppnande- och/eller tillskapande av nya sidogrenar med en sammanlagd längd på över 150 m.
- Tillförsel av 36 ton grus och småsten för att gynna lek och reproduktion av havsöring.
- Tillförsel av 121 ton stenblock som ersättning för bortforslat material (t.ex. till kulturmiljöer).
- Tillförsel av 30 ton pinnmomassor för upptätning av nivåhållande strukturer mm.

Anmärkningsvärt i övrigt var att åtgärderna försvårades betydligt av att åns bottnar, delvis var mycket leriga med dålig bärighet. Dessutom innebar nedgrävda ledningar (i ån) att framkomligheten och arbetet blev ännu mer komplext. Sammantaget är dessa problem en stor anledning till att så mycket externt material behövde tillföras, samt att en kortare sträcka än beräknat kunde restaureras inom projektet.

Fotodokumentation

Aktivering av gamla isolerade sidofårar utgjorde en viktig del av arbetet i Lötån.

Lekgruset släpptes i ån från en bro med hjälp av en kranbil.

Exempel på en isolerad sidofåra innan åtgärd.

Samma sidofåra efter åtgärd.

Del av huvudfåran innan åtgärd.

Samma del av huvudfåran efter åtgärd. Notera öppnade sidofåror och utlagt lekgrus.

Huvudfåran före åtgärd i uppströms vy.

Samma del av huvudfåran efter åtgärd.

Miljönytta

Miljönyttan av genomförd biotoprestaurering av Lötån bedöms i förhållande till åtgärdsområdets storlek vara stor. Vad gäller fisk bedöms nyttan vara störst för strömlevande fiskarter och inte minst öring, som tidigare saknat lekmöjligheter i sträckan. Samtidigt har uppväxtmiljöerna för samma art blivit såväl större som bättre. Andra viktiga fiskarter som gynnats är flodnejonöga som kan leka i samma typ av grusbottenar som öring, samt stensimpa som gynnas av fler håligheter mellan stenarna.

I vattensystemet finns bl.a. även flodkräfta och flodpärlmussla som på sikt också kan komma att få nytta av åtgärderna.

Med den ökade vattentäckta bottenytan och mer varierade djup- och bottenförhållanden bör även mängd- och diversitet av bottenfauna och insektsproduktion öka. Samtidigt har det skapats en naturligare kontakt mellan vatten och landmiljön, vilken nu kan översvämmas i ett tidigare skede. Sammantaget bör detta även gynna strandens flora- och fauna.

Vidare är ett återställande av Lötåns vattenbiotoper en förutsättning för att en god ekologisk status ska kunna upprätthållas. Åtgärderna har dessutom en tydlig koppling till miljömålen ”levande sjöar och vattendrag”, samt ”ett rikt växt- och djurliv”.

Ekonomisk redovisning

Följande entreprenörskostnader har belastat biotoprestaurering Lötån 2024.

Artikelnummer	Benämning/beskrivning	Antal	Enhet	Å-pris	Belopp (SEK)
1 (3-26 juni)	Bandgrävare 145 EL	100	tim	1490,00	149000,00
2 (3 juni)	80 ton block från Styvje inkl frakt	1	st	0,00	
3 (13 juni)	Flytt av block med lastbil	1	tim	895,00	895,00
4 (19 juni)	36 ton lekgrus/småsten, Rödmyra, inkl. frakt + kranförare	1	st	13000,00	13000,00
5 (19 juni)	TMA bil/vägvästängning	7	tim	1500,00	10500,00
6 (24 juni)	13,4 ton block från Slätta (kranlastat)	1	st	6981,50	6981,50
7 (25 juni)	30,05 ton pinnmo, från Silverkällan inkl frakt	1	st	8585,00	8585,00
8 (25 juni)	28 ton block från Slotta	1	st	6544,50	6,544.50
9 (3-26 juni)	Arbetsledning	100	tim	850,00	85000,00
10 (3-26 juni)	Reseersättning (Ljusne-Vågbro t.o.r. x 13)	52	mil	50,00	2600,00
11 (löpande)	Projektleddning (ledningskoll, möten, kulturfrågor mm)	16	tim	850,00	13600,00
Summa			exkl. moms		296 706,00
			inkl. moms		370 882,50

Av den sammanlagda summan på nedlagda kostnader på 370 882,50 kr begär Norrala Fiskevårdsförening ut 340 000 kr från Naturskyddsföreningens fond Bra Miljöval.

